

1.2. Subiectul 12. Pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratura

OZ din 19.06.2013

Salutăm includerea criteriilor de reputație bună, însă propunem îmbunătățiri. Nu susținem o parte din propunerile cu referire la simplificarea demiterii sau modalitatea de numire în funcție a conducerii, pe motive expuse mai jos.

Procedura de numire a Procurorului General are un impact direct asupra independenței acestei funcții, și trebuie să țină cont de câteva principii generale:

- Neadmiterea numirii pe criterii strict politice
- Participarea grupurilor profesionale la selectarea candidaților
- Numirea în bază de concurs, cu stabilirea criteriilor clare și transparente
- Numirea persoanelor cu o bună reputație
- Evitarea cerințelor restrictive sau arbitrare
- Neadmiterea târăgănării procesului de numire și blocajelor în activitatea instituției

În acest context, salutăm propunerea de a include reputația bună publică și profesională ca un criteriu de numire al Procurorului General. Însă prevederea “persoana nu poate fi considerată cu bună reputație și nu poate fi numită în funcție de procuror dacă nu întrunește prevederile prevăzute în Codul de etică al procurorilor” poate fi problematică, deoarece face referire la un alt act care poate fi supus modificărilor, și care se aplică doar în cazul procurorilor (candidații în funcția de Procuror General pot veni, însă, și din alte domenii).

De asemenea, procesul de numire propus în proiect rămâne în continuare unul politic, rolul central revenindu-i Comisiei Juridice, numiri și imunități, care desfășoară concursul și determină criteriile de evaluare a candidaților. Un exemplu de proces depolitizat de numire ar fi:

- 1) (asigurarea participării grupurilor profesionale de specialitate) desfășurarea concursului public de o comisie publică cu participarea plenară a Consiliului Superior al Procurorilor și reprezentării grupurilor profesionale și a societății civile specializate, selectarea de către acesta a 3 candidați cei mai potriviți din punctul de vedere al competențelor, profesionalismului și viziunii de gestionare instituțională.
- 2) (asigurarea procesului de cunoaștere în parlament) La etapa a doua ar urma avizarea – întocmirea unei opinii profesionale și audierile parlamentare – candidaților selectați de comisia parlamentară de profil (care nu ar avea drept de veto asupra candidaților).
- 3) (eliminarea blocajului politic în numire) În final, 3 candidaturi selectați vor fi propuși de comisia de specialitate spre procedura de audiere în parlament și supuși votului în plenul Parlamentului. Candidatul care obține majoritatea relativă a voturilor în Parlament este numit în funcția de Procuror General.

Procedura de numire a adjuncților

Întru asigurarea funcționării independente și eficiente a Procuraturii, Procurorul General trebuie să posede dreptul de a-și forma propria echipă din profesioniști recomandați de grupurile profesionale în domeniu (Consiliul Superior al Procurorilor). Rolul actorilor externi (în special celor politici) la numirea adjuncților Procurorului General trebuie să fie minim. Astfel, considerăm procedura de numire “la propunerea Comisiei juridice, numiri și imunități” (de facto, în baza concursului desfășurat de această comisie) a fi una inadecvată, care ar conduce la politizarea excesivă a conducerii Procuraturii, și ar putea crea o cale de influență politică asupra Procuraturii prin târăgănarea procesului de numire a adjuncților.

Eliberarea din funcție

Una dintre garanțiile principale de autonomie și independență a Procuraturii sunt motivele clare și explicite de eliberare din funcție care nu pot fi aplicate în mod arbitrar. Cele două motive noi propuse în proiect nu corespund acestor criterii. Jurământul depus de procuror reprezintă mai degrabă un angajament solemn de a-și face datoria, decât o normă legală executorie, îndeplinirea căreia poate fi determinată exact și sta la baza unor sancțiuni concrete. Formula de “neasigurare a caracterului operativ și eficient al activității de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale și intereselor generale ale societății”, de asemenea, nu prevede acțiuni sau reacțiuni concrete, și lasă prea mult la discreția factorilor de decizie. În limbajul autorilor proiectului, “statutul procurorilor trebuie garantat prin lege, la cel mai înalt nivel posibil, într-o manieră similară celei pentru judecători”, și astfel, eliberarea lor din funcție în baza deciziei factorilor politici nu este acceptabilă.